

ПРАВИЛА ДОБРОВІЛЬНОГО СТРАХУВАННЯ ВІД ВОГНЕВИХ РИЗИКІВ ТА РИЗИКІВ СТИХІЙНИХ ЯВИЩ

ТЕРМІНОЛОГІЯ

АБАНДОН - відмова Страхувальника від своїх прав на застраховане майно на користь Страховика з метою одержання від нього страхового відшкодування у повному обсязі. Оформляється у формі Заяви, що передається Страховику.

АВАРІЯ - не передбачені регламентом або іншою технічною документацією відхилення у виробничому процесі, при яких контроль за його протіканням, а також управління ним стають неможливими, а розвиток неконтрольованих процесів створює фактори, які завдають шкоди майну, населенню, виробничому персоналу і навколишньому середовищу.

У якості аварії розглядається вибух, пожежа, викид перегрітих мас, розповсюдження хвилі токсичних газів і парів, злив отруйних і агресивних рідин, розліт осколків та ін.

АДЕНДУМ - доповнення до договору страхування, у якому містяться погоджені між Сторонами зміни до раніше вказаних умов такого договору.

БЕЗУМОВНА ФРАНШИЗА - певна частина збитку Страхувальника, що не підлягає відшкодуванню Страховиком у відповідності з умовами страхування. При безумовній франшизі відповідальність Страховика визначається розміром збитку за вирахуванням безумовної франшизи по кожному страховому випадку, що стався в період дії договору страхування. Безумовна франшиза встановлюється у відсотках до страхової суми або у абсолютному розмірі.

ВІДШКОДУВАННЯ ЗБИТКУ - повне або часткове відшкодування Страховиком шкоди, що поніс Страхувальник у результаті пошкодження або загибелі застрахованого майна внаслідок причин, обумовлених договором страхування.

ВИБІРКОВЕ СТРАХУВАННЯ МАЙНА - страхування частини майна (за вибором).

ДОГОВІР СТРАХУВАННЯ - письмова угода між Страхувальником і Страховиком, згідно з якою Страховик бере на себе обов'язок при настанні страхового випадку сплатити страхову суму або відшкодувати заподіяну шкоду у межах страхової суми, а Страхувальник зобов'язується сплатити страховий платіж у певні строки і виконувати інші умови договору.

ЗАСТАВА - засіб забезпечення дійсної вимоги, що витікає з договору позики (банківської позички).

ЗАКЛАД - застава рухомого майна, при якій майно, що складає предмет застави, передається заставником у володіння заставотримача.

ЗАСТАВОТРИМАЧ - кредитор, що має переважне перед іншими кредиторами право у випадку невиконання боржником забезпечених заставою зобов'язань отримати задоволення з вартості заставленого майна.

ЗАСТАВНИК - власник майна, що має право відчужувати заставлене майно на підставах, передбачених законом, а також особа (майновий поручник), якому власник у встановленому порядку передав майно та право застави на це майно.

ЗБИТОК - втрата, що завдана застрахованому майну внаслідок страхового випадку, яка підлягає відшкодуванню Страховиком.

ЛІМІТ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ СТРАХОВИКА - максимальна сума страхового відшкодування, що сплачується при настанні страхового випадку; на відміну від страхової суми не пов'язаний з вартістю майна.

НЕРУХОМЕ МАЙНО - земельні ділянки та все, що тривко з ними зв'язане, як то: будинки, споруди, підприємства, інші майнові комплекси, багатолітні насадження. Законодавчими актами до нерухомого може бути віднесене інше майно.

ОРЕНДА - основане на договорі термінове платне володіння та користування майном, що необхідне орендарю для здійснення підприємницької та іншої діяльності.

ПОЗОВ - вимога, що пред'являється у судовому порядку особі, що несе відповідальність за виникнення обставин, які привели до страхового випадку.

ПОЖЕЖА - виникнення і розповсюдження вогню у місцях, спеціально не призначених для його розведення і утримання.

ПОВНЕ СТРАХУВАННЯ - страхування майна у повному обсязі.

ПРАВО РЕГРЕСУ - право Страховика після виконання ним покладених на нього договором страхування зобов'язань вимагати відшкодування шкоди від іншої особи, що несе відповідальність за виникнення обставин, які привели до страхового випадку.

РИЗИК СТРАХОВИЙ - певна подія, на випадок якої проводиться страхування і що має ознаки імовірності і випадковості настання.

РУХОМЕ МАЙНО - майно, переміщення якого можливе без недомірної шкоди його призначенню, якщо законодавчими актами не встановлене інше.

СТРАХУВАННЯ У ДОЛІ - страхування майна на неповну вартість. Страховик відшкодовує збитки у сумі, пропорційній відношенню страхової суми до дійсної вартості застрахованого майна.

СТРАХУВАЛЬНИКИ - юридичні або фізичні особи, що уклали із Страховиком договір страхування або є Страхувальниками у відповідності з актами законодавства України.

СТРАХОВА ПРЕМІЯ (СТРАХОВИЙ ПЛАТІЖ, СТРАХОВИЙ ВНЕСОК) - плата за страхування, яку Страхувальник зобов'язаний внести Страховику за договором страхування.

СТРАХОВА ПРЕТЕНЗІЯ - претензія, що пред'являється Страхувальником Страховику у зв'язку з настанням страхового випадку, що відбувся у результаті випадковостей і небезпек, покритих умовами страхування.

СТРАХОВА СУМА - грошова сума, у межах якої Страховик у відповідності з умовами страхування зобов'язаний здійснити виплату страхового відшкодування при настанні страхового випадку.

СТРАХОВЕ ВІДШКОДУВАННЯ - грошова сума, що виплачується Страховиком за умовами майнового страхування при настанні страхового випадку.

СТРАХОВИЙ ВИПАДОК (СТРАХОВА ПОДІЯ) - випадок, що передбачається договором страхування, з настанням якого виникає обов'язок Страховика здійснювати виплату страхового відшкодування.

СТРАХОВИЙ ТАРИФ - ставка страхового внеску з одиниці страхової суми за певний період страхування.

СТРАХОВИК - юридична особа, створена згідно з законодавством України для здійснення страхової діяльності і що одержала у встановленому порядку ліцензію на здійснення цієї діяльності.

ФРАНШИЗА УМОВНА - певна частина збитку Страхувальника, що не підлягає відшкодуванню Страховиком у відповідності з умовами страхування. При умовній франшизі Страховик звільняється по кожному страховому випадку, що стався в період дії договору страхування, від відповідальності за збиток, якщо його розмір не перевищує розміру франшизи, і збиток підлягає відшкодуванню у повному обсязі, якщо його розмір перевищує франшизу. Франшиза умовна встановлюється у відсотках до страхової суми або у абсолютному розмірі.

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Правила «Добровільного страхування від вогневих ризиків і ризиків стихійних явищ» (надалі - Правила) розроблені відповідно до вимог Закону України «Про страхування» та інших нормативно-правових актів України та регулюють відносини між Страхувальником та Страховиком.

1.2. Страховик **ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «СТРАХОВА КОМПАНІЯ «ТАСТ-ГАРАНТІЯ»** на підставі даних Правил укладає з фізичними особами, фізичними особами-суб'єктами підприємницької діяльності та юридичними особами договори страхування майна (надалі – договір страхування).

1.3. Страхувальники - фізичні особи, фізичні особи-суб'єкти підприємницької діяльності або юридичні особи, які уклали із Страховиком договір страхування при пред'явленні ними документів, необхідних для внесення достовірних даних до договору страхування:

- фізичні особи - дієздатні фізичні особи від 18 до 65 років ;
- фізичні особи-суб'єкти підприємницької діяльності які зареєстровані згідно з чинним законодавством України;
- юридичні особи - підприємства, організації та установи усіх форм власності, які здійснюють згідно з чинним законодавством України господарську, комерційну та виробничу діяльність.

1.4. Згідно з Законом України «Про страхування» Страхувальник може укласти договір страхування на користь третіх осіб, що набувають прав та обов'язків Страхувальника у відповідності з умовами договору страхування.

2. ПРЕДМЕТ ДОГОВОРУ СТРАХУВАННЯ

2.1. Предмет договору страхування є майнові інтереси Страхувальника, що не суперечать закону і пов'язані з володінням, користуванням і розпорядженням майном, зазначеним у правилах та договорі страхування.

2.2. За Договором страхування може бути застраховане:

- домашнє майно, що належать на правах власності Страхувальнику та членам його родини, що спільно з ним проживають та ведуть спільне господарство;
- майно, що належить фізичним особам-суб'єктам підприємницької діяльності, а також майно, що складає основні і оборотні фонди підприємств.

2.3. Предметами договору страхування можуть бути такі види майна:

- будівлі і промислові споруди, школи, лікарні, аеропорти і т.п.;
- машини, обладнання та інвентар;
- товарно-матеріальні цінності (у тому числі сировина, напівфабрикати), які придбав Страхувальник;
- товарно-матеріальні цінності, виготовлені Страхувальником;
- обладнання приміщень, які або належать Страхувальнику, або передані Страхувальнику в користування;
- житлові будинки, квартири, дачні (садові) будинки та господарські будівлі, які знаходяться на земельній ділянці, яка належить або відведена Страхувальнику або члену його сім'ї, і які належать громадянам на правах приватної власності або знаходяться в їх користуванні згідно законодавству;
- предмети інтер'єру, споживання, елементи оздоблення та обладнання квартир Страхувальника-громадянина в будинках державного і громадського фонду;
- книги (у тому числі рукописи, бухгалтерські і ділові книги), журнали (в тому числі журнали креслень, схем, планів);
- музичні інструменти, люстри, меблі, килими;
- ювелірні вироби;
- колекції, картини, скульптури, антикваріат;
- мисливська зброя;
- особисті речі (одяг, білизна, взуття) за постійним місцем проживання або за місцем тимчасового перебування страхувальника;

- радіоапаратура, відеотехніка, кіно-і фотоапаратура, електронно-обчислювальні машини та електроприлади.

2.4. Механічні засоби, пересувні будівельні, сільськогосподарські або інші машини приймаються на страхування як нерухоме майно, яке знаходиться на території Страхувальника у місцях, спеціально призначених для зберігання транспортних засобів.

2.5. Якщо інше не передбачене договором страхування, страхування не розповсюджується на:

- а) готівку у національній і іноземній валюті;
- б) акції, облігації і інші цінні папери;
- в) рукописи, плани, креслення і інші документи, бухгалтерські та ділові книги;
- г) моделі, макети, взірці, форми і т. і.;
- д) дорогоцінні метали у зливках і дорогоцінне каміння без оправ;
- є) технічні носії інформації комп'ютерних і аналогічних систем, магнітні плівки і касети, магнітні диски, блоки пам'яті і т. і.;
- ж) марки, монети, грошові знаки, малюнки, картини, скульптури або інші колекції або твори мистецтва;
- з) вибухові речовини;
- і) товари на зберіганні;
- к) майно, що знаходиться у застрахованому приміщенні, але не належить Страхувальнику;
- л) дрова на лісозасіках і під час сплаву;
- м) худобу, посіви сільськогосподарських культур і фруктових садів - ягідні посадки;
- н) будинки і споруди, що не закінчені будівництвом, визволені для капітального ремонту або по іншим причинам на тривалий термін (більш 30 днів) особами, що використовують їх за прямим призначенням.

2.6. Не приймається на страхування домашнє майно Страхувальника:

- що знаходиться в аварійних будівлях, проживання в яких заборонено, або в будівлях, не забезпечених належним доглядом;
- що знаходиться в зоні, якій погрожують зсуви, обвали, повіні або інші стихійні явища, з моменту оголошення у встановленому порядку про таку загрозу або укладання компетентними органами відповідного документа, що підтверджує факт загрози;
- будови та споруди що знаходяться у тривалій експлуатації та технічний стан яких може стати причиною часткового руйнування або пошкодження.

3. СТРАХОВІ РИЗИКИ. ВИКЛЮЧЕННЯ ІЗ СТРАХОВИХ ВИПАДКІВ

3.1. За Договором страхування, укладеним у відповідності з даними Правилами, Страховик надає страховий захист від пошкодження або загибелі майна внаслідок:

3.1.1. Пожежі, удару блискавки;

3.1.2. Стихійних явищ:

- а) землетрусу, оповзня, гірського обвалу, селю;
- б) виверження вулкану або дії підземного вогню;
- в) бурі, вихору, урагану, цунамі;
- г) повіді, зливи, паводку, граду, дії підпочвених вод;
- д) незвичайних для даної місцевості сильних морозів і снігопадів.

3.2. Страховик відшкодовує також Страхувальнику розумні і доцільні витрати, що він зробив по рятуванню застрахованого майна, а також у випадку виникнення можливості збитку з метою його запобігання або зменшення. Страхувальник сам встановлює страхову суму для таких витрат, виходячи з сумарної передбачуваної їх вартості. Суми відшкодування за такими витратами не можуть, проте, разом з сумами

відшкодування за пошкоджене або знищене майно, перевищувати встановлену договором страхування страхову суму.

3.3. Страховик відшкодовує Страхувальнику вартість застрахованого майна, пошкодженого або знищеного у результаті одного з випадків, перелічених у пп. 3.1.1. - 3.1.2. або, якщо це особливо передбачене договором страхування, збитки, означені у п. 3.2. та витрати, означені у п.3.3. Правил.

3.4. Не підлягають відшкодуванню збитки, які стали внаслідок:

а) будь-якого роду військових дій та їх наслідків, терористичних актів, громадянських заворушень, страйків, локаутів, конфіскацій, реквізицій, припинення робіт, арештів, знищення або пошкодження майна за розпорядженням цивільних або військових влад, примусової націоналізації, введення надзвичайного або особливого становища, заколотів, бунтів, путчів, державних переворотів, заговорів, повстань, революцій;

б) впливу ядерної енергії у будь-якій формі;

в) навмисних дій або грубої необережності Страхувальника або його робітників, членів його родини, осіб, проживаючих в його будинку;

г) дій Страхувальника, членів його родини в стані токсичного, наркотичного або алкогольного оп'яніння;

д) недодержання Страхувальником вимог нормативних документів та інструкцій по експлуатації та обслуговуванню застрахованого предмета, а також використання цього предмета для інших цілей, ніж ті, для яких він призначений;

е) діяльності Страхувальника або членів його родини, забороненої діючим законодавством;

ж) застосування та складування Страхувальником або членами його родини, вогнебезпечних, отруйних, вибухонебезпечних та їдких матеріалів;

з) обробки вогнем, теплом, або іншого термічного впливу на майно з метою переробки або в інших цілях (сушіння, варки, прасування, копчіння, жарки, гарячої обробки, плавлення, деструкції, піролізу);

і) короткого замикання та перевантаження, окрім тих випадків, коли вони є слідством пожежі;

к) самозапалювання, бродіння, гниття або інших природніх властивостей застрахованих предметів;

л) обвалу будівель або їх частин, якщо обвал не викликаний страховою подією;

м) крадіжки або розкрадання майна під час або безпосередньо після страхової події;

н) грубого порушення встановлених законом або іншими нормативними актами (у тому числі даними Правилами) правил і норм безпеки або інших аналогічних норм;

о) дії мін, бомб, снарядів і інших знарядь війни;

п) непоясненої втрати, таємничого зникнення.

3.6. Конкретний перелік ризиків, що приймаються на страхування, та обсяг страхового покриття визначаються умовами договору страхування.

4. УМОВИ СТРАХУВАННЯ

4.1. Договір страхування може укладатися при умові страхування усього майна у повному обсязі або його частини (вибіркове страхування).

4.2. За бажанням Страхувальника договір може бути укладений на повну вартість майна або у певній частці.

4.3. Повна вартість майна визначається:

4.3.1. Для будинків, споруд, обладнання і інших основних засобів, домашнього майна - за вартістю придбання за вирахуванням зносу на момент укладання Договору страхування (за дійсною вартістю);

4.3.2. Для товарно - матеріальних цінностей (ТМЦ), які знаходяться у обороті (продукція, сировина, матеріали, що придбані Страхувальником з метою їх переробки, а також запаси товарів на складах, у крамницях, у незавершеному виробництві), - за величиною очікуваного середнього залишку ТМЦ у течії року, розрахованого як 50% від максимального залишку (за погодженням сторін можливе і інше визначення страхової суми даного виду майна з наданням розрахунку);

4.3.3. Для продукції власного виробництва - у розмірі собівартості одиниці продукції, розрахованої виходячи з вартості сировини, матеріалів і витрат на виготовлення продукції;

4.3.4. Для майна, одержаного за договором оренди або на умовах консигнації - виходячи з його дійсної (балансової) вартості за даними бухгалтерського обліку підприємств, яким належить це майно;

4.3.5. Для майна, що належить підприємству - виходячи з його дійсної (балансової) вартості за даними бухгалтерського обліку підприємства;

4.3.6. Для транспортних засобів, пересувних будівельних, сільськогосподарських або інших машин - за вартістю придбання за вирахуванням зносу (дійсна вартість);

4.3.7. Для майна, виготовленого Страхувальником, - виходячи з витрат, необхідних для його повторного виготовлення;

4.3.8. Для майна, що є предметом застави/іпотеки - дійсна вартість визначається уповноваженими експертами при укладанні договору застави/іпотеки. При необхідності Страховик визначає страхову суму на підставі результатів товарно-експертної оцінки та документів, що підтверджують вартість означеного у договорі застави/іпотеки майна.

4.4. Якщо інше не передбачене Договором страхування, знижка на знос для будівель, споруд та іншого майна, яке відноситься до основних засобів, обчислюється на підставі норм амортизаційних відрахувань для основних фондів, встановлених діючим законодавством.

4.5. При страхуванні майна на повну вартість страхова сума для кожного застрахованого предмету повинна відповідати дійсній вартості такого предмету.

4.6. У тих випадках, коли майно прийняте на страхування у певній частці (відсотку) від повної його вартості, всі застраховані предмети вважаються застрахованими у такій же частці (відсотку) їх вартості, і виплата страхового відшкодування здійснюється у тій же частці (відсотку) від суми збитку.

Наприклад: якщо майно підприємства вартістю у 1 млн. грн. застраховане від яких-або ризиків на суму 500 тис. грн. (у половині вартості), і у наслідок шкоди збиток складе 500 тис. грн, то Страховик відшкодує також тільки половину шкоди - 250 тис. грн.

4.7. У всіх випадках виплати страхового відшкодування за страховими випадками не повинні у цілому перевищувати страхову суму.

Після виплати страхового відшкодування страхова сума зменшується на величину сплаченого відшкодування. Зменшення страхової суми здійснюється зі дня виплати страхового відшкодування.

При відновленні або заміні постраждалого майна Страхувальник має право за страхову премію відновити первісні страхові суми.

4.8. Колекції, картини, унікальні та антикварні предмети приймаються на страхування тільки в розмірі їх повної вартості, означеній у відповідному документі компетентної організації.

4.9. Резервуари (апарати, трубопроводи та т. п.), інше технологічне обладнання можуть знаходитись під страховим захистом при умові, що вони розміщені в тому технологічному зв'язку між собою та використовуються для тих речовин і матеріалів, що були відбиті в заяві на страхування, технологічному регламенті, монтажно-технологічних схемах та в інших документах, що є додатками до Договору страхування.

4.10. Договір страхування діє на території України, якщо інше не передбачене Договором страхування. Місцем дії Договору страхування є адреса вказана у конкретному Договорі страхування та за якою розташоване майно, що приймається на страхування.

Якщо Договором страхування не передбачене інше, у відношенні місця страхування за даними Правилами діють наступні умови:

4.10.1. Домашнє майно вважається застрахованим за постійним місцем проживання Страхувальника: у всіх житлових та підсобних приміщеннях, а також на присадибній (садибній) ділянці за адресою, означеною в договорі страхування;

4.10.2. Майно, що прийняте на страхування за спеціальним тарифом (п. 6.7.2. Правил), вважається застрахованим:

а) запасні частини, деталі та приладдя до транспортних засобів - в індивідуальному гаражі за адресою, означеною в договорі страхування та постійним місцем проживання Страхувальника;

б) будівельні матеріали - на земельній ділянці за адресою, означеною в договорі страхування;

4.10.3. Домашнє майно вважається також застрахованим на час його перевезення залізничним, автомобільним та іншими видами транспорту у зв'язку з переїздом Страхувальником в межах території України постійного місця проживання, окрім випадків, коли законодавством або договором перевезення встановлена відповідальність транспортної організації (перевізника) за збереження майна, яке перевозиться;

4.10.4. При зміні Страхувальником постійного місця проживання, переміщене в зв'язку з цим домашнє майно вважається застрахованим за новим місцем проживання Страхувальника (без переоформлення договору страхування) до кінця строку, передбаченого договором.

Майно, тимчасово залишене по колишньому місцю проживання Страхувальника, вважається застрахованим тільки протягом місяця від дня переїзду Страхувальника на нове місце проживання;

4.10.5. Якщо страховий випадок відбувся протягом місячного строку від дня переїзду членів сім'ї Страхувальника на нове постійне місце проживання або під час перевезення домашнього майна у зв'язку з переїздом ними постійного місця проживання, то з письмової згоди Страхувальника вони користуються правом на одержання страхового відшкодування в межах страхової суми, обумовленої договором, та наряду із Страхувальником несуть означені в договорі обов'язки;

4.10.6. Домашнє майно, що знаходиться на дачі або в літньому садовому будинку (включаючи переміщене з постійного місця проживання Страхувальника), приймається на страхування, як правило, за окремим договором.

4.11. Договір страхування укладається, як правило, на строк від одного місяця до одного року. Допускається страхування на строк до п'яти років з розстрочкою сплати страхового платежу у відповідності з умовами Договору страхування.

При умові сплати Страхувальником страхової премії строк дії Договору страхування може бути продовжений на строк процедури обернення стягнення на заставлене майно.

5. ПОРЯДОК УКЛАДАННЯ, ДІЇ І ПРИПИНЕННЯ ДІЇ ДОГОВОРУ СТРАХУВАННЯ

5.1. Підставою для укладання Договору страхування є:

5.1.1. Заява - опитувач встановленої Страховиком форми, підписана:

- керівником підприємства (Страхувальником) або його заступником, головним бухгалтером і завірена печаткою;

- Страхувальником – фізичною особою;

5.1.2. Опис майна, що страхується, з зазначенням балансової (дійсної) вартості і призначеної страхової суми (при вибіркового страхуванні). Опис майна засвідчується керівником і головним бухгалтером і скріплюється печаткою;

5.1.3. Опис майна, що страхується, з зазначенням його дійсної вартості, підписана Страхувальником – фізичною особою;

5.1.4. Копія договору про заставу майна або копія іпотечного договору, або копія договору оренди.

5.2. При укладанні Договору страхування Страхувальник надає Страховику:

5.2.1. Можливість оглянути майно, що підлягає страхуванню, провести товарно-експертну оцінку (при необхідності) предмету, що страхується і провести експертизу за оцінкою ризику настання страхового випадку;

5.2.2. Усі необхідні дані про майно (на підставі бухгалтерських документів Страхувальника-юридичної особи);

5.2.3. Усю інформацію про відомі йому небезпеки, що можуть призвести до настання страхового випадку. Наприклад: небезпечні властивості речовин і матеріалів, що одержуються або використовуються, небезпечні виробничі процеси і операції, небезпечне обладнання і т. і.;

5.2.4. Інформацію про договора страхування, укладені у відношенні даного майна з іншими страховими організаціями;

5.2.5. Відповіді на всі питання, поставлені йому Страховиком з метою визначення ризику у відношенні майна, що страхується;

5.2.6. Іншу інформацію, необхідну Страховику для оцінки ризику.

5.3. Страхувальник несе відповідальність за достовірність наданої інформації, означеної у п. 5.2. даних Правил.

Страховик має право зректися виплати усього або частини страхового відшкодування у випадку надання Страхувальником недостовірної або неповної інформації, її скаження або приховування будь-яких фактів про ризик, будь-яких матеріалів про зміну ризику, що збільшує можливість настання страхового випадку, якщо тільки Страхувальник не доведе, що така недостовірність, неповнота, скаження і ін. мали місце не по його вині.

5.4. Договір страхування укладається на строк від одного місяця до одного року. Допускається страхування на строк до п'яти років з розстрочкою сплати страхового платежу у відповідності з умовами Договору страхування.

Порядок сплати страхових платежів, а також обсяг страхового покриття встановлюються за погодженням сторін.

Договір страхування діє на території України, якщо інше не передбачене договором страхування. Місцем дії договору страхування є адреса вказана у конкретному договорі страхування та за якою розташоване майно, що приймається на страхування.

5.5. У залежності від умов страхування за згодою сторін може встановлюватися певна частина збитків Страхувальника (франшиза), що не підлягає відшкодуванню Страховиком. Розмір франшизи встановлюється у кожному окремому випадку.

5.6. Договір страхування набуває чинності з моменту, означеного у договорі страхування як дата початку дії договору, але не раніше надходження страхової премії або її частки Страховику, і закінчується о 24 годині дати, означеної у договорі страхування як дата закінчення дії договору страхування, якщо інше не передбачене договором страхування.

5.7. Дія договору страхування припиняється за згодою сторін, а також у випадку:

- 1) закінчення строку його дії;
- 2) виконання Страховиком зобов'язань перед Страхувальником у повному обсязі;
- 3) несплати Страхувальником страхових платежів у встановлені договором строки;

4) ліквідації Страхувальника - юридичної особи або смерті Страхувальника – фізичної особи, або втрати ним дієздатності, за виключенням випадків, передбачених статтями 21, 22, 23 Закону України «Про страхування»;

5) ліквідації Страховика у порядку, встановленому законодавством України;

6) прийняття судового рішення про визнання Договору страхування недійсним;

7) в інших випадках, передбачених законодавством України.

5.8. Дія договору страхування може бути достроково припинена за вимогою Страхувальника або Страховика, якщо це передбачене умовами договору страхування. Про намір достроково припинити дію договору страхування будь-яка Сторона зобов'язана повідомити іншу не пізніше, ніж за 30 днів до дати припинення дії договору страхування, якщо інше ним не передбачене. При цьому:

5.8.1. У випадку дострокового припинення дії договору страхування за вимогою Страхувальника Страховик повертає йому страхові платежі за період, що залишився до закінчення дії договору, з відрахуванням нормативних витрат на ведення справи, визначених при розрахунку страхового тарифу та фактичних виплат страхового відшкодування, що були здійснені за цим договором страхування. Якщо вимога Страхувальника обумовлена порушенням Страховиком умов договору страхування, то останній повертає Страхувальнику сплачені ним страхові платежі повністю;

5.8.2. При достроковому припиненні дії договору страхування за вимогою Страховика Страхувальнику повертаються повністю сплачені ним страхові платежі. Якщо вимога Страховика обумовлена невиконанням Страхувальником умов договору страхування, Страховик повертає йому страхові платежі за період, що залишився до закінчення дії договору з вирахуванням нормативних витрат на ведення справи, визначених при розрахунку страхового тарифу та фактичних виплат страхового відшкодування, що були здійснені за цим договором страхування.

5.9. Не допускається повернення коштів готівкою, якщо платежі були здійснені у безготівковій формі при умові дострокового припинення дії договору страхування.

5.10. При згоді Страховика і Страхувальника страхова премія, що повертається при розірванні договору страхування може бути спрямована на оплату іншого договору страхування.

5.11. Договір страхування може бути визнаний недійсним з моменту його укладання у випадках, передбачених цивільним законодавством України, а також якщо договір укладений після настання страхового випадку.

6. СТРАХОВІ ПРЕМІЇ (ПЛАТЕЖІ)

6.1. Страхова премія за договором страхування розраховується на підставі визначених та наведених у Додатку № 1 і у Додатку № 2 до цих Правил страхових тарифів. Страхові тарифи встановлюються у відсотках страхової суми:

- для юридичної особи страхові тарифи зазначені у Додатку № 1 до Правил страхування;

- для фізичної особи страхові тарифи зазначені у Додатку № 2 до Правил страхування.

6.2. Залежно від наявності факторів, що впливають на рівень ризику та особливостей умов договору страхування до страхових тарифів можуть застосовуватися корегувальні підвищувальні та знижувальні коефіцієнти.

6.3. Розмір страхової премії визначається виходячи з розрахункового тарифу з урахуванням корегувальних коефіцієнтів до цих тарифів, якщо такі були.

6.4. Страхувальник зобов'язаний сплатити Страховику за взяті ним на себе ризики страхову премію, розмір якої встановлюється Страховиком у відповідності з розрахунками страхових премій з цього виду страхування.

6.5. Страхувальник сплачує страхову премію у грошовій одиниці України, а Страхувальник-нерезидент - у іноземній вільно конвертованій валюті або у грошовій одиниці України у випадках, передбачених чинним законодавством України.

6.6. Розмір страхової премії визначається Страховиком у залежності від обраних Страхувальником страхових випадків, обсягу страхової відповідальності, факторів, впливаючих на рівень імовірності виникнення страхової події:

- виду підприємства, специфіки його діяльності;
- виду і обсягу майна, що страхується;
- виду ризику, рівня безпеки, наявності засобів безпеки;
- строку дії Договору;
- наявності і розміру франшизи.

6.7. На страхування приймаються предмети, що належать Страхувальнику та членам його родини, що спільно з ним проживають та ведуть спільне господарство:

6.7.1. За загальним тарифом:

- а) предмети домашньої обстановки, вжитку та споживання, призначені для використання в особистому господарстві (окрім тих, що перераховані в п. п. 6.7.2.);
- б) елементи оздоби та обладнання квартири (приватного дому) Страхувальника;

6.7.2. За спеціальним тарифом:

- а) вироби з дорогоцінних металів, дорогоцінних, полудорогоцінних та виробних (кольорових) каменів;
- б) колекції, картини, унікальні та антикварні предмети, якщо у Страхувальника є документ компетентної організації про оцінку їх вартості;
- в) радіо - та телеапаратура, відеоапаратура, комп'ютери, фото - та кіноапаратура, музичні інструменти, електронна апаратура та електроприлади;
- г) запасні частини, деталі та приладдя до транспортних засобів та інше майно, що зберігається в індивідуальному гаражі;
- д) будівельні матеріали, що знаходяться на земельній ділянці, що належить Страхувальнику або орендована ним, та призначені для будівництва житлового дома, садового будинка та господарських будівель;
- є) інші предмети домашнього майна.

При цьому Договір страхування за загальним або спеціальним тарифом може бути укладений як на всі предмети, що відносяться до тієї або іншої групи, так і на окремі предмети.

6.8. Страхова премія може бути сплачена готівкою або шляхом безготівкового перерахування коштів на поточний рахунок Страховика.

6.9. Сплата страхової премії Страхувальником може здійснюватися одноразово або частинами. У випадку сплати страхової премії частинами Страховик несе відповідальність за страховими випадками пропорційно сплаченій страховій премії, якщо інше не обумовлено договором страхування. Порядок та періодичність сплати страхової премії, а також обсяг страхового покриття визначається договором страхування.

7. ЗМІНА РИЗИКУ

7.1. Після укладання Договору страхування Страхувальник не має права без згоди Страховика вживати або припускати які-або дії, що ведуть до підвищення ризику.

7.2. Страхувальник зобов'язаний негайно, як тільки йому стане відомо, повідомити Страховика про всі істотні зміни у застрахованих ризиках, які сталися внаслідок:

- реконструкції виробництва;
- заміни сировини, речовин, матеріалів, що застосовуються;
- зміни послідовності технологічних операцій, схеми і режиму процесів;
- зміни графіку робіт і/або змінності персоналу;

- припинення виробництва або істотної зміни його характеру;
- знесення, переустаткування або перебудови будівель, споруд;
- пошкодження або знищення застрахованого майна незалежно від того, підлягають такі збитки відшкодуванню Страховиком, чи ні;
- передачі майна в оренду, заставу, іпотеку;
- знесенні, перебудові або переустаткуванні будов або споруд;
- інших подій, що привели до зміни страхового ризику.

7.3. Страховик має право відмовити у виплаті страхового відшкодування у випадку, якщо Страхувальник не повідомив його про зміну ризику по застрахованому майну.

7.4. У випадку переходу майна (окрім товару, який знаходиться у обороті) до власності або по договору оренди іншій особі, Страховик має право припинити дію Договору страхування.

7.5. У випадку підвищення ризику Страховик має право припинити дію Договору страхування і вимагати його укладання на умовах, відповідних до реального ризику. Якщо ризик підвищується мимо волі і не у зв'язку з діями Страхувальника, дія Договору страхування може бути припинена Страховиком протягом місяця з того дня, коли останньому стане про це відомо.

7.6. Незалежно від того, підвищився ризик або ні, Страховик має право протягом строку дії Договору страхування перевіряти стан і вартість застрахованого майна, а також правильність повідомлених йому Страхувальником відомостей.

8. ПРАВА І ОBOB'ЯЗКИ СТОРІН

8.1. Страховик зобов'язаний:

8.1.1. Ознайомити Страхувальника з умовами та Правилами страхування;

8.1.2. Протягом двох робочих днів, як тільки стане відомо про настання страхового випадку, вжити заходів щодо оформлення всіх необхідних документів для своєчасного здійснення страхового відшкодування Страхувальнику;

8.1.3. При настанні страхового випадку здійснити виплату страхового відшкодування у передбачений договором строк. Страховик несе майнову відповідальність за несвоєчасне здійснення страхового відшкодування шляхом сплати Страхувальнику пені, розмір якої визначається умовами договору страхування або законом;

8.1.4. Відшкодувати витрати, понесені Страхувальником при настанні страхового випадку щодо запобігання або зменшення збитків, якщо це передбачено умовами договору;

8.1.5. За заявою Страхувальника у разі здійснення ним заходів, що зменшили страховий ризик, або збільшення вартості майна переукласти з ним Договір страхування;

8.1.6. Не розголошувати відомості про Страхувальника та його майнове становище, крім випадків, встановлених законом;

8.1.7. При достроковому припиненні дії Договору страхування здійснити повернення частини страхового платежу у порядку, встановленому ст. 28 Закону України «Про страхування».

8.2. Страховик має право:

8.2.1. Подати регресний позов у межах сплаченого страхового відшкодування до винних за страховий випадок;

8.2.2. Достроково припинити дію Договору страхування на умовах дійсних Правил страхування;

8.2.3. Провести огляд і запросити необхідну документацію по предмету, що страхується, при укладанні Договору страхування, у будь-який момент протягом строку його дії і при врегулюванні позовних вимог, а також протягом одного року після врегулювання претензій за страховим випадком;

8.2.4. Змінити умови страхування і вимагати від Страхувальника сплати додаткових премій, якщо відбулися істотні зміни у ризиках після укладання Договору страхування. У випадку, якщо Страхувальник не погоджується на зміну умов страхування і переоформлення Договору страхування зі сплатою додаткової премії, дія Договору страхування припиняється;

8.2.5. Призупинити дію Договору страхування на період звільнення застрахованих будівель і споруд для проведення капітального ремонту або з інших нагод на строк більш 30 днів;

8.2.6. Відмовити у страховій виплаті на підставах, встановлених діючим законодавством і Правилами страхування;

8.2.7. Вибирати, чи переходить до нього право на застраховане майно або ні, якщо Страхувальник зробив заяву про абандон;

8.2.8. Запропонувати Страхувальнику виплату страхового відшкодування за пошкоджене застраховане майно так, як якщо б це майно було повністю втрачене, у обмін на право розпоряджатися пошкодженим майном або прийняти аналогічну пропозицію Страхувальника;

8.2.9. Вжити необхідних заходів до зменшення ризику виникнення страхового випадку, зокрема, направляти грошові кошти та/або матеріальні ресурси для попереднього створення оптимальних можливостей для запобігання страхових випадків (превентивні заходи).

8.3. Страхувальник зобов'язаний:

8.3.1. Своєчасно вносити страхові платежі;

8.3.2. При укладанні договору страхування надати інформацію Страховикові про всі відомі йому обставини, що мають істотне значення для оцінки страхового ризику, і надалі інформувати його про будь-яку зміну страхового ризику;

8.3.3. При укладанні договору страхування повідомити Страховика про інші чинні договори страхування щодо цього предмета договору;

8.3.4. Вживати заходів щодо запобігання та зменшення збитків, завданих внаслідок настання страхового випадку;

8.3.5. Повідомити Страховика про настання страхового випадку не пізніше 48 годин (не враховуючи вихідних і святкових днів) з моменту, коли він дізнався про збиток та протягом 3 днів подати «Повідомлення про страхову подію»;

8.3.6. Не пізніше 48 годин (не враховуючи вихідних і святкових днів), як тільки йому стане відомо, повідомити Страховика про істотні зміни у ризиках (наприклад, про загрозу втрати, пошкодження, загибелі майна; про передачу майна до оренди або переуступці прав за договором про заставу; про знесення, перебудову або переустаткування будівель або споруд, які знаходяться під страховим захистом; про звільнення застрахованих будівель і споруд для проведення капітального ремонту або з інших причин на термін більш 30 днів), незалежно від того чи приведуть ці зміни до страхового випадку;

8.3.7. Використовувати застраховане майно у точній відповідності з його призначенням, а також, як якщо б воно не знаходилося під страховим захистом, ніяким чином не посилювати наслідки страхових випадків, а, навпаки, вживати всіх заходів до попередження і зменшення збитків і зниження витрат;

8.3.8. Не вживати або не припускати будь-які дії, рівно як і бездіяльність, що ведуть до підвищення страхового ризику;

8.3.9. Виявляти таке сприяння Страховика, яке буде йому необхідно у відповідності з його діяльністю, допускати незалежних експертів або представників Страховика до місця розміщення предмету, що страхується, і надавати їм необхідну документацію і допомогу як під час переддоговірної експертизи так і під час дії Договору страхування, а також при настанні страхового випадку.

8.4. Страхувальник має право:

8.4.1. Отримати страхове відшкодування при настанні страхового випадку на підставі положень Договору страхування і дійсних Правил;

8.4.2. Достроково припинити дію Договору страхування на умовах Правил страхування;

8.4.3. Призначити свого експерта з числа осіб, що мають кваліфікацію і право здійснювати експертну діяльність, для визначення розмірів збитків за страховим випадком;

8.4.4. Збільшити або зменшити у період дії Договору страхування розмір страхової суми;

8.4.5. Заявити клопотання у період дії Договору страхування про зниження ставки страхової премії у випадку зменшення ризику настання страхового випадку за рахунок проведених заходів;

8.4.6. Перевіряти виконання Страховиком вимог і умов Договору;

8.4.7. Передати Страховику право розпоряджатися пошкодженим застрахованим майном у випадку, якщо Страховик сплатить страхове відшкодування так, якби це майно було повністю втрачене (абандон);

8.4.8. Знов вступити до володіння абандонованим майном після повернення Страховику одержаного від нього страхового відшкодування у повному обсязі.

8.5. Умовами Договору страхування можуть бути передбачені також інші права і обов'язки сторін.

9. ЗМІНА УМОВ СТРАХУВАННЯ

9.1. Якщо у період дії Договору страхування Страхувальник або Страховик побажає змінити його умови (збільшити або зменшити страхову суму, змінити склад, адресу або місцезнаходження застрахованого майна, розмір страхової премії та т.і.), то у такій нагоді укладається Адендум, що містить внесені до Договору страхування доповнення і зміни і що з моменту підписання Сторонами вважається невід'ємною частиною Договору страхування.

9.2. Зміна умов діючого Договору страхування здійснюється на підставі письмової заяви однієї з Сторін у течії п'яти робочих днів з моменту одержання заяви іншою Стороною, тільки при обопільній згоді Страхувальника і Страховика. Якщо якась Сторона не згодна на внесення запропонованих змін, то до означеного строку вирішується питання про дію Договору страхування на колишніх умовах або про припинення його дії.

З моменту одержання заяви однією Стороною до моменту прийняття рішення дія Договору призупиняється, якщо інше не було вказане у поданій заяві.

9.3. Збільшення або зменшення розміру страхової суми за заявою Страхувальника здійснюється тільки при умові, що за діючим Договором страхування не виплачувалося страхових відшкодувань і не відбулося подій, що потрапляють під визначення страхових.

При збільшенні страхової суми Страхувальник сплачує додаткову страхову премію, обчислену виходячи з кількості повних місяців, що залишилися до кінця дії Договору.

9.4. Умови Договору страхування, за виключенням змінених у означеному порядку, зберігають свою силу.

9.5. Страховик зобов'язаний повідомити Страхувальника про будь-яку зміну Правил не пізніше, ніж за місяць до вступу таких змін до сили.

10. ПОРУШЕННЯ НОРМ БЕЗПЕКИ

10.1. Якщо Страхувальник порушує встановлені законами або іншими нормативними актами правила і норми протипожежної безпеки, безпеки проведення робіт або інші

аналогічні норми, або якщо такі порушення здійснюються з відому Страхувальника, Страховик має право у течії місяця з того дня, коли йому стало відомо про порушення, припинити дію Договору до усунення означених порушень.

10.2. Страховик має право зрестися виплати відшкодування за страховими випадками, безпосередньою причиною яких з'явилося порушення норм безпеки. Страхове відшкодування, проте, виплачується, якщо порушення таких норм не пов'язане з причинами виникнення збитку.

11. ПОДВІЙНЕ СТРАХУВАННЯ

11.1. Страхувальник зобов'язаний інформувати Страховика про всі договори страхування, укладені у відношенні майна, що страхується, з іншими страховими організаціями.

11.2. Якщо на момент настання страхового випадку у відношенні застрахованого майна діяли також інші договори страхування, відшкодування за збитком розподіляється пропорційно співвідношенню страхових сум, у яких майно застраховане кожним страховиком, а Страховик виплачує відшкодування лише у частині, яка відповідає його долі.

12. ДІЇ СТОРІН ПРИ НАСТАННІ СТРАХОВОГО ВИПАДКУ. ПЕРЕЛІК ДОКУМЕНТІВ ЩО ПІДТВЕРДЖУЮТЬ НАСТАННЯ ТА РОЗМІР ЗБИТКУ

12.1. При настанні страхового випадку Страхувальник (його представник, член родини або правонаступник) зобов'язаний:

12.1.1. Повідомити Страховика не пізніше 48 годин (не враховуючи вихідних і святкових днів) та протягом 3 днів подати «Повідомлення про страхову подію»;

12.1.2. Вжити усіх можливих заходів до врятування і збереження пошкодженого майна, усунення причин, що сприяли виникненню додаткової шкоди. Зберегти до прибуття Страховика або його представника все майно, що залишилося, як пошкоджене, так і непошкоджене;

12.1.3. Якщо випадок вимагає за законом втручання компетентних органів, як тільки стане відомо, повідомити останніх про те, що сталося;

12.1.4. Надати Страховику можливість провести огляд і обстеження пошкодженого застрахованого майна для визначення причин і розмірів шкоди і складання «Акту огляду». Представник Страховика має право розпочати огляд місця випадку і постраждалого майна не очікуючи повідомлення Страхувальника про збиток;

12.1.5. У погоджений з Страховиком термін, але не пізніше одного місяця з дня настання страхового випадку, надати перелік пошкодженого або знищеного застрахованого майна з зазначенням його вартості і страхової суми, а також відповідні документи компетентних органів за встановленою формою, що підтверджують факт настання страхового випадку;

12.1.6. З метою прояснення якихось неясних обставин надати інші документи або відомості за вимогою Страховика;

12.1.7. Змінювати картину збитку тільки у тій нагоді, якщо це диктується міркуваннями безпеки, зменшенням розмірів шкоди, зі згоди Страховика.

12.2. У випадку невиконання якихось з перерахованих у п. 12.1. вимог, Страховик має право відмовити Страхувальнику у відшкодуванні збитку або зменшити його суму.

12.3. Для доказу настання страхового випадку Страхувальник зобов'язаний надати Страховику наступні документи:

12.3.1. Договір страхування та ідентифікаційні документи;

12.3.2. Довідку встановленого зразка з органів пожежної або гідрометеорологічної служби відповідно характеру страхового випадку з зазначенням причин та обставин заподіяння шкоди;

12.3.3. Акт встановленої форми, складений Страховиком за участю Страхувальника.

12.4. Для обґрунтування розміру претензії за збитком Страхувальник надає Страховику:

12.4.1. Калькуляцію на ремонтні роботи, складену технічним експертом, призначеним за згодою сторін;

12.4.2. Документи, що підтверджують витрати - рахунки, чеки, інші фінансові документи.

12.5. Ненадання названих у пп. 12.3., 12.4. Правил документів дає Страховику право відмовити у виплаті відшкодування повністю або у частині збитку, що не підтверджена відповідними документами.

12.6. Страховик і його представники мають право брати участь у врятуванні і збереженні застрахованого майна, вживаючи необхідні для цього міри, однак ці дії Страховика або його представників не можуть розглядатися як визнання його обов'язку виплачувати страхове відшкодування. Якщо Страхувальник перешкоджає цьому, страхове відшкодування скорочується у тій мірі, у якій це призвело до збільшення збитку.

12.7. Страховик після одержання Сповідення про збиток зобов'язаний:

12.7.1. За свій рахунок провести експертизу і визначити причину і розмір збитку;

12.7.2. Скласти у 3-денний строк акт огляду майна встановленої форми.

12.8. Акт складається Страховиком при обов'язковій участі Страхувальника (його представника або повнолітнього члена його сім'ї).

13. ПОРЯДОК І УМОВИ ЗДІЙСНЕННЯ СТРАХОВИХ ВИПЛАТ. РОЗМІР СТРАХОВОГО ВІДШКОДУВАННЯ

13.1. Виплата страхового відшкодування проводиться Страховиком згідно з договором страхування на підставі заяви Страхувальника (його правонаступника) і страхового акта (аварійного сертифіката) який складається Страховиком або уповноваженою ним особою (аварійним комісаром) у формі, що визначається Страховиком.

13.2. Відшкодування підлягає виплаті після того, як повністю будуть встановлені причини і розміри збитку. Страхувальник зобов'язаний надати Страховику усі необхідні документи, зазначені в пп. 12.3., 12.4., що підтверджують факт настання страхового випадку, причини і розміри збитку.

13.3. Розмір збитку визначається Страховиком на підставі даних огляду, дійсної вартості постраждалого майна, страхових сум і документів, що підтверджують розмір збитку. Шкодою при пошкодженні домашнього майна вважається:

- у випадку знищення майна - його дійсна вартість, що визначається по цінам, виходячи з яких це майно приймалося на страхування, а при повному знищенні усього домашнього майна - страхова сума, обумовлена Договором страхування;

- при пошкодженні майна - різниця між означеною вище його дійсною вартістю та вартістю з урахуванням знецінювання (втрати якості та цінності) внаслідок страхового випадку, тобто сума уцінки;

- вартість ремонту квартири (власного будинку) Страхувальника. При цьому до розрахунку приймаються елементи оздоби та обладнання квартири (житлових та індивідуальних підсобних приміщень): фарбування стін, підлоги, дверей та віконних рам, побілка стель, заміна обивки дверей, замків та ручок, віконних та дверних скол, електричних дзвінків, електро- та тепломережі, пошкоджених внаслідок страхового випадку.

Вартість ремонту визначається згідно експертній оцінці Страховика без урахування зносу пошкоджених елементів оздоби та обладнання квартири;

- витрати по рятуванню майна та приведенню його до порядку у зв'язку з настанням страхового випадку, якщо ці витрати визнані необхідними.

13.4. Якщо факт настання страхового випадку (окрім випадків, за якими відкрито кримінальне провадження) може бути встановлений при укладанні акту, та розмір шкоди не перевищує **10 000,00 гривень**, виплата Страховиком страхового відшкодування здійснюється без документів компетентних органів, якщо інше не обумовлено Договором страхування.

13.5. Якщо пошкоджений предмет може бути шляхом ремонту приведений до стану, придатного для використання за призначенням, то шкодою вважається вартість ремонту цього предмету. Вартість ремонту обчислюється по тарифам, що встановлені для стягнення з громадян відповідними організаціями плати за ремонт, згідно рахунку таких організацій. Вартість ремонту визнається шкодою тільки в межах суми, що не перевищує дійсну вартість предмету.

13.6. Не враховується знос:

- при оплаті вартості ремонту пошкоджених предметів домашнього майна;
- по колекціям, картинам, унікальним та антикварним предметам, прийнятим на страхування в розмірі їх повної вартості за оцінкою компетентної організації;
- по радіо-, теле-, відеоапаратурі, комп'ютерам, фото- та кіноапаратурі, музичним інструментам, електронній апаратурі, електроприладам, якщо такий предмет застрахований (за конкретним переліком) з встановленням страхової суми в розмірі його вартості за оцінкою Страхувальника.

13.7. Якщо на або знищені, або пошкоджені предмети домашнього майна не існує визначених ринкових цін, то розмір шкоди визначається виходячи з діючих на день складання акту ринкових цін на однорідні (подібні) предмети.

13.8. Страхове відшкодування виплачується Страховиком у розмірі фактичного збитку, але не більш страхової суми:

13.8.1. При повній загибелі майна - у розмірах його дійсної вартості, за вирахуванням вартості залишків, що маються, безумовної франшизи і зносу з моменту страхування;

13.8.2. При частковому пошкодженні майна - у розмірі відновних витрат за вирахуванням безумовної франшизи.

13.9. Відновні витрати включають до себе:

- витрати на матеріали і запасні частини для ремонту;
- витрати на оплату робіт по ремонту;
- витрати по доставці матеріалів до місця ремонту і інші витрати, необхідні для відновлення застрахованих предметів до такого стану, у якому вони знаходилися безпосередньо перед настанням страхового випадку.

13.10. Якщо інше не передбачене умовами Договору страхування, з суми відновних витрат здійснюються вирахування на знос частин, що замінюються, вузлів, агрегатів і деталей.

13.11. Повна загибель має місце, якщо відновні витрати з урахуванням зносу разом з залишковою вартістю перевищують дійсну вартість застрахованого предмету. Застрахований предмет вважається пошкодженим або частково зруйнованим, якщо відновні витрати разом з залишковою вартістю не перевищують дійсну вартість непошкодженого предмету безпосередньо перед настанням с страхового випадку.

13.12. Якщо Договором страхування не передбачене інше, не підлягають відшкодуванню збитки:

13.12.1. Від оповзня, осідання або іншого руху ґрунту - у тій нагоді, якщо вони викликані проведенням вибухових робіт, виїмкою ґрунту з котлованів або кар'єрів,

засипкою порожнин або проведенням земленасипних робіт, а також здобиччю або розробкою родовищ твердих, рідких або газоподібних корисних копалин;

13.12.2. Що виникли внаслідок проникнення до застрахованих приміщень дощу, снігу, граду або бруду через незачинені вікна, двері або інші отвори у будівлях, якщо ці отвори не виникли внаслідок бурі, вихору, урагану або цунамі;

13.12.3. Від пошкодження або розрушення застрахованих будівель і споруд, а також майна, що знаходилося у них, якщо однією з причин цього з'явилася їх ветхість, частковий розрух або пошкодження внаслідок тривалої експлуатації - у тій мірі, до якої ветхість застрахованих будівель і споруд вплинула на розмір збитку;

13.12.4. Від пошкодження або загибелі закріплених на зовнішній стороні застрахованих будівель і споруд предметів, таких як щогли, антени, відкриті електропроводи, світлові рекламні установки, плакатні щити, захисні козири або навіси вітрин і т. і.

13.13. Сума страхового відшкодування за одну страхову подію або декілька страхових подій не може бути більше страхової суми, обговореної Договором страхування. Якщо страхове відшкодування сплачене у розмірі повної страхової суми, дія Договору страхування припиняється.

13.14. Страховик має право відсрочити виплату страхового відшкодування у наступних випадках:

- якщо у нього є сумніви у правомочності Страхувальника на одержання страхового відшкодування - до тих пір, доки не будуть представлені необхідні докази;

- якщо відповідними органами внутрішніх справ відкрито кримінальне провадження проти Страхувальника, його уповноважених осіб або членів родини і ведеться розслідування обставин, які привели до настання збитку - до закінчення розслідування.

13.15. Рішення про виплату страхового відшкодування Страховик приймає протягом 10 банківських днів з моменту одержання всієї необхідної документації. Ненадання таких документів дає Страховику право відмовити у виплаті відшкодування у частині збитку, не підтвердженій такими документами.

13.16. За день виплати вважається день перерахування коштів з поточного рахунку Страховика на поточний рахунок Страхувальника або одержання готівки у касі Страховика.

13.17. Договір страхування, за яким сплачене страхове відшкодування, зберігає силу до кінця терміну. При цьому сума Договору складає різницю між страховою сумою і сплаченим страховим відшкодуванням.

13.18. Після виплати страхового відшкодування до Страховика переходять у межах сплаченої суми права, що Страхувальник має по відношенню до осіб, які несуть відповідальність за заподіяння шкоди. Страхувальник зобов'язаний передати Страховику усі документи і вжити всіх дій, необхідних для здійснення права вимоги до винних осіб.

Якщо Страхувальник зречеться таких прав або здійснення таких прав виявиться неможливим по його провіні, Страховик звільняється від обов'язку виплачувати страхове відшкодування у розмірі, відповідному заподіяному йому вищезазначеними діями збитку.

У випадку, якщо виплата відшкодування вже здійснена, Страхувальник зобов'язаний повернути Страховику відповідну цьому збитку суму.

13.19. Якщо Страхувальник отримав відшкодування за збиток від третіх осіб, Страховик виплачує лише різницю між сумою, що підлягає оплаті за умовами страхування, і сумою, отриманою від третіх осіб. Страхувальник зобов'язаний протягом 2 банківських днів повідомити Страховика про одержання таких сум.

13.20. Страхувальник зобов'язаний повернути Страховику отримане страхове відшкодування (або його відповідну частину), якщо у течії передбачених законодавством термінів позовної давності виявиться така обставина, що за законом або даними

Правилами повністю або частково позбавляє Страхувальника права на страхове відшкодування.

13.21. У випадку, якщо при пошкодженні або втраті застрахованого майна сторони досягнуть угоди про абандон, страхове відшкодування виплачується у розмірі страхової суми за вирахуванням франшизи, а означене застраховане майно переходить до власності Страховика відразу ж після виплати страхового відшкодування.

13.22. Виплата страхового відшкодування здійснюється Страховиком у 20 - дений термін після отримання документів перелічених у п.12.3 – 12.4.

14. ВІДМОВА У ВИПЛАТІ СТРАХОВОГО ВІДШКОДУВАННЯ

14.1. Причиною для відмови Страховика у здійсненні страхового відшкодування є:

14.1.1. Навмисні дії Страхувальника або особи, на користь якої укладено договір страхування, спрямовані на настання страхового випадку. Зазначена норма не поширюється на дії, пов'язані з виконанням ними громадянського чи службового обов'язку, в стані необхідної оборони (без перевищення її меж) або захисту майна, життя, здоров'я, честі, гідності та ділової репутації. Кваліфікація дій Страхувальника або особи, на користь якої укладено договір страхування, встановлюється відповідно до чинного законодавства України;

14.1.2. Вчинення Страхувальником або іншою особою, на користь якої укладено договір страхування, умисного злочину, що призвів до страхового випадку;

14.1.3. Подання Страхувальником свідомо неправдивих відомостей про предмет договору страхування або про факт настання страхового випадку;

14.1.4. Отримання Страхувальником повного відшкодування збитків від особи, винної у їх заподіянні;

14.1.5. Несвоєчасне повідомлення Страхувальником про настання страхового випадку без поважних на це причин або створення Страховикові перешкод у визначенні обставин, характеру та розміру збитків.

14.2. Страховик має право відмовити у виплаті страхового відшкодування, якщо:

14.2.1. Страхувальник не заявив до органів, що повинні здійснювати нагляд за станом майна (якщо такий нагляд передбачений), або до компетентних органів, а характер страхової події передбачав таку дію;

14.2.2. Настання випадку, що Страхувальник відносить до страхового, не підтверджується відповідними органами нагляду або компетентними органами, що проводили розслідування;

14.2.3. Страховий випадок відбувся у результаті порушення Страхувальником або його співробітниками заходів безпеки;

14.2.4. Страховий випадок став наслідком помилок у розрахунках, некомпетентності, халатності, безпечності, перевищення своїх повноважень і т. і. персоналу Страхувальника при виконанні своїх професійних (службових) обов'язків;

14.2.5. Страхувальник не повідомив Страховика про підвищення страхового ризику.

Умовами Договору страхування можуть бути передбачені інші підстави для відмови у виплаті страхового відшкодування, якщо це не суперечить закону.

14.3. Рішення про відмову у виплаті страхового відшкодування Страховик приймає протягом 10 банківських днів з моменту одержання всієї необхідної документації та повідомлює про це Страхувальника письмово з обґрунтуванням причин відмови на протязі 3 днів (не враховуючи вихідних і святкових днів), з моменту прийняття такого рішення.

15. ПОРЯДОК ВИРІШЕННЯ СПОРІВ

15.1. Суперечки між Сторонами, що виникають у процесі виконання Договору страхування, розв'язуються у порядку, встановленому діючим законодавством.

15.2. У випадку виникнення суперечок між Сторонами про причини і розміри збитку, кожна з Сторін має право вимагати проведення експертизи. Експертиза проводиться за рахунок сторони, що вимагає її проведення.

Витрати на проведення експертизи за випадками, що визнані після її проведення нестраховими, відшкодовуються Страхувальником.

16. ОСОБЛИВІ УМОВИ

16.1. Цими правилами регламентовано основні умови страхування. Однак за згодою сторін до договору страхування можуть бути внесені застереження, доповнення та зміни, виходячи з конкретних умов страхування, особливі умови страхування, що відповідають положення цих Правил та не суперечать чинному законодавству України.

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Розмір страхового платежу при страхуванні майна залежить від вибору Страхувальником страхових ризиків, викладених у пп. 3.1. - 3.3. Правил, характеру діяльності підприємства, джерел підвищеної небезпеки, факторів, що впливають на зменшення страхового ризику, страхової суми і строку страхування, а також величини умовної франшизи.

1.2. Для визначення розміру загальної страхової премії за Договором страхування розраховується страхова премія за кожним страховим випадком та предметом, що підлягають страхуванню, та після цього одержані дані підсумовуються.

1.3. Означені тарифи застосовуються при укладанні Договору страхування строком на один рік.

2. СТРАХОВІ ТАРИФИ

2.1. При страхуванні за пп. 3.1. - 3.3. Правил застосовуються базові тарифи, наведені у Таблиці 1, а також поправні коефіцієнти до них К1, К2, К3 з Таблиць 2, 3, 4, що помножуються на наведений тариф.

При цьому за характером діяльності підприємства діляться на дві групи:

Група А - нафтогазодобувні, гірничодобувні, нафтогазопереробні, нафтохімічні, хімічні, гірничозбагачувальні, металургійні, деревообробні, целюлозопаперові, транспортні, енергетичні, підприємства атомної енергетики, підприємства з переробки та зберігання вибухових і легкогорючих речовин.

Група В - машинобудівні, будівельні, інструментальні, торговельні, підприємства агропромислового комплексу, підприємства з переробки сільхозпродукції, підприємства громадхарчу і сфери обслуговування, комерційні, банківські, наукові організації і установи та інші підприємства.

2.2. При страхуванні за п. 3.1.1. Правил («Пожежа, удар блискавки») для будов, споруд, окремих приміщень і майна у них, перерахованих у Таблиці 2, застосовується поправний коефіцієнт К1.

2.3. При страхуванні за п. 3.1.2. Правил («Стихійні явища: землетрус, оповзень, гірський обвал, сель, виверження вулкану або дія підземного вогню, буря, вихор, ураган, цунамі, повідь, злива, паводок, град, дія підпочвених вод, мряка (туман), незвичайні для даної місцевості сильні морози і снігопади») для будов, споруд, окремих приміщень і майна у них, перелічених у Таблиці 3, застосовується поправний коефіцієнт К2.

2.4. При страхуванні за п. 3.2. Правил («Перерва у виробництві внаслідок страхового випадку») Страхувальник сам встановлює окрему страхову суму для таких витрат, виходячи з передбачуваної їх вартості.

2.5. При страхуванні за п. 3.3. Правил («Розумні і доцільні витрати, що Страхувальник здійснив на рятування застрахованого майна, а також у випадку виникнення можливості збитку з метою його запобігання або зменшення») Страхувальник сам встановлює окрему страхову суму для таких витрат, виходячи з сумарної передбачуваної їх вартості.

2.6. При укладанні Договору страхування на строк менш одного року застосовується коефіцієнт К3, наведений у Таблиці 4. Розрахований річний тариф помножується на поправний коефіцієнт К3.

2.7. При страхуванні майна підприємств з урахуванням умовної франшизи надається знижка з платежу, що дорівнює 0.5 % страхової премії за кожні 0.1% франшизи.

2.8. Кінцевий розмір страхового тарифу в залежності від інших об'єктивних чинників, які суттєво впливають на ступінь страхового ризику та конкретних умов Договору страхування (розширення або обмеження страхування, протипожежних засобів, тощо) розраховується за допомогою підвищувальних (від 1,0 до 3,0) та понижуючих (від 1,0 до 0,2) корегувальних коефіцієнтів шляхом множення корегувального коефіцієнту на базовий страховий тариф. При цьому кінцевий розмір страхового тарифу не може перевищувати 10% від страхової суми.

2.9. Норматив витрат на ведення справи складає 30 % розміру тарифної ставки.

**БАЗОВІ СТРАХОВІ ТАРИФИ З ДОБРОВІЛЬНОГО
СТРАХУВАННЯ ВІД ВОГНЕВИХ РИЗИКІВ І РИЗИКІВ СТИХІЙНИХ ЯВИЩ**

Таблиця 1

№ п/п	Види страхових ризиків	Страхові тарифи у % від страхової суми						
		Повне страхування майна				Вибіркове страхування майна		
		для підприємств в групі А	для підприємств в групі В	для транспортних засобів	для відео-, теле-, аудіо- та оргтехніки	по страхованню майна	для транспортних засобів	для відео- теле-, аудіо- та оргтехніки
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1.	Пожежа, удар блискавки	0.6	0.3	0.4	0.3	0.7	0.4	0.4
2.	Стихійні явища:	0.24	0.24	0.20	0.23	0.26	0.20	0.25
2.1.	Землетрус, оповзень, гірський обвал, сель	0.05	0.05	0.04	0.05	0.06	0.04	0.06
2.2.	Виверження вулкану або дія підземного вогню	0,05	0,05	0,04	0,05	0,06	0,04	0,06
2.3.	Буря, вихор, ураган, цунамі	0.06	0.06	0.05	0.06	0.06	0.05	0.06
2.4.	Повінь, злива, паводок, град, дія підпочвених вод, мряка (туман)	0.06	0.06	0.05	0.06	0.06	0.05	0.06
2.5.	Незвичайні для даної місцевості сильні морози і снігопади	0,02	0,02	0,02	0,01	0,02	0,02	0,01
3.	Перерва у виробництві внаслідок страхового випадку	2.2	2.1	5.0	4.8	2.0	6.0	4.9
4.	Усі розумні і доцільні витрати на рятування застрахованого майна, а також на запобігання або зменшення збитку	0.5	0.5	0.5	----	0.5	0.5	----

ПОПРАВНИЙ КОЕФІЦІЄНТ К1, ЩО ВРАХОВУЄ ДЖЕРЕЛА ПІДВИЩЕНОЇ НЕБЕЗПЕКИ ПРИ СТРАХУВАННІ РИЗИКА ПОЖЕЖІ, УДАРУ БЛИСКАВКИ

Таблиця 2

Будови, споруди, окремі приміщення і майно у них	К1
Дерев'яні	1.2
Сховища палива і легкогорючих речовин	1.4
Без діючих протипожежних засобів і систем	1.2
Полупідвальні та підвальні приміщення	1.1
Приміщення з електрообігрівачами та обігрівачами з рідинами, що містять масло	1.2

ПОПРАВНИЙ КОЕФІЦІЄНТ К2, ЩО ВРАХОВУЄ ДЖЕРЕЛА ПІДВИЩЕНОЇ НЕБЕЗПЕКИ ПРИ СТРАХУВАННІ РИЗИКУ СТИХІЙНИХ ЯВИЩ

Таблиця 3

<i>Види страхових ризиків</i>	<i>Для будов, споруд зі зносом більш 50%</i>	<i>Для майна у полупідвальних та підвальних приміщеннях</i>
Землетрус, оповзень, гірський обвал, сель	1.3	1
Виверження вулкану або дія підземного вогню	1.2	1.2
Буря, вихор, ураган, цунамі	1.25	1.2
Повінь, злива, паводок, град, дія підпочвених вод, мряка (туман)	1.1	1.25
Незвичайні для даної місцевості сильні морози та снігопади	1.1	1.1

**ПОПРАВНИЙ КОЕФІЦІЄНТ К3,
ВЕЛИЧИНА ЯКОГО ЗАЛЕЖИТЬ ВІД СТРОКУ СТРАХУВАННЯ**

Таблиця 4

<i>Місяці</i>	<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7</i>	<i>8</i>	<i>9</i>	<i>10</i>	<i>11</i>	<i>12</i>
К5	0.25	0.30	0.40	0.50	0.60	0.70	0.75	0.80	0.90	0.95	0.95	1.00

Актуарій

Ю.В. Клименко

(Свідоцтво № 01-018 від 19.11.2015 р.)

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Розмір страхового платежу при страхуванні майна залежить від вибору Страхувальником страхових ризиків, викладених у пп. 3.1. - 3.3. Правил, групи майна, джерел підвищеної небезпеки, факторів, що впливають на зменшення страхового ризику, страхової суми і строку страхування, а також величини умовної франшизи.

1.2. Для визначення розміру загальної страхової премії за Договором страхування розраховується страхова премія за кожним страховим випадком та предметом, що підлягають страхуванню, та після цього одержані дані підсумовуються.

1.3. Означені тарифи застосовуються при укладанні Договору страхування строком на один рік.

2. СТРАХОВІ ТАРИФИ

2.1. При страхуванні за пп. 3.1. - 3.3. Правил застосовуються базові тарифи, наведені у Таблиці 1, а також поправні коефіцієнти до них K1, K2, K3 з Таблиць 2, 3, 4, що помножуються на наведений тариф.

При цьому за характером майно з Таблиці 1 сформоване у наступні групи:

Група 1 - предмети домашньої обстановки, вжитку та споживання, призначені для використання в особистому господарстві (окрім тих, що страхуються за спеціальним тарифом);

Група 2 - елементи оздобу та обладнання квартири (приватного дому) Страхувальника;

Група 3 - ювелірні вироби, вироби з дорогоцінних металів, напівдорогоцінних та дорогоцінних, виробних каменів;

Група 4 - колекції, картини, скульптури, унікальні та антикварні предмети, якщо у Страхувальника є документ компетентної організації про оцінку їх вартості;

Група 5 - радіо -, теле -, відео -, фото - та кіноапаратура, комп'ютери, музичні інструменти, електронна апаратура;

Група 6 - холодильні та морозильні апарати, пральні, швайні машини, інша електропобутова техніка;

Група 7 - запасні частини, деталі та приладдя до транспортних засобів та інше майно, що зберігається в індивідуальному гаражі; будівельні матеріали, що знаходяться на земельній ділянці, що належить Страхувальнику або орендована ним, та призначені для будівництва житлового або садового будинку та господарських будівель.

2.2. При страхуванні за п. 3.1.1. Правил (група ризиків “Пожежа, удар блискавки”) для будов, споруд, окремих приміщень і майна у них, перерахованих у Таблиці 2, застосовується поправний коефіцієнт K1.

2.3. При страхуванні за п. 3.1.2. Правил (група ризиків “Стихійні явища”) для будов, споруд, окремих приміщень з Таблиці 3, та майна у них застосовується поправний коефіцієнт K2, на який помножується базовий тариф з Таблиці 1.

2.4. При укладанні Договору страхування на строк менш одного року застосовується коефіцієнт K3, наведений у Таблиці 4. Розрахований річний тариф помножується на поправний коефіцієнт K3.

2.5. При страхуванні майна громадян з урахуванням умовної франшизи надається знижка з платежу, що дорівнює 0.5% страхової премії за кожні 0.1% франшизи.

2.6. Кінцевий розмір страхового тарифу в залежності від інших об'єктивних чинників, які суттєво впливають на ступінь страхового ризику та конкретних умов Договору страхування (розширення або обмеження страхування, джерел підвищеної небезпеки, засобів захисту майна, тощо) розраховується за допомогою підвищувальних (від 1,0 до 3,0) та понижуючих (від 1,0 до 0,2) корегувальних коефіцієнтів шляхом множення корегувального коефіцієнту на базовий страховий тариф. При цьому кінцевий розмір страхового тарифу не може перевищувати 10% від страхової суми.

**БАЗОВІ СТРАХОВІ ТАРИФИ З ДОБРОВІЛЬНОГО
СТРАХУВАННЯ ВІД ВОГНЕВИХ РИЗИКІВ І РИЗИКІВ СТИХІЙНИХ ЯВИЩ**

Таблиця 2

№ n/n	Види страхових ризиків	Страхові тарифи у % від страхової суми для категорій майна за групами						
		Загальний тариф		Спеціальний тариф				
		Група 1	Група 2	Група 3	Група 4	Група 5	Група 6	Група 7
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1.	Пожежа, удар блискавки	0,3	0,2	0,4	0,7	0,8	0,4	0,4
2.	Стихійні явища:	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
2.1.	Землетрус, оповзень, гірський обвал, сель	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01
2.2.	Виверження вулкану або дія підземного вогню	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01
2.3.	Буря, вихор, ураган, цунамі	0,03	0,03	0,03	0,03	0,03	0,03	0,03
2.4.	Повідь, злива, паводок, град, дія підпочвених вод, мряка (туман)	0,04	0,04	0,04	0,04	0,04	0,04	0,04
2.5.	Незвичайні для даної місцевості сильні морози і снігопади	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01

**ПОПРАВНИЙ КОЕФІЦІЄНТ К1, ЩО ВРАХОВУЄ ДЖЕРЕЛА ПІДВИЩЕНОЇ
НЕБЕЗПЕКИ ПРИ СТРАХУВАННІ РИЗИКА ПОЖЕЖІ, УДАРУ БЛИСКАВКИ**

Таблиця 2

Будови, споруди, окремі приміщення і майно у них	К1
Дерев'яні	1.2
Без діючих протипожежних засобів і систем	1.2
Полупідвальні та підвальні приміщення	1.1
Приміщення з електрообігрівачами та обігрівачами з рідинами, що містять масло	1.2

**ПОПРАВНИЙ КОЕФІЦІЄНТ К2, ЩО ВРАХОВУЄ ДЖЕРЕЛА ПІДВИЩЕНОЇ
НЕБЕЗПЕКИ ПРИ СТРАХУВАННІ РИЗИКА СТИХІЙНИХ ЯВИЩ**

Таблиця 3

<i>Види страхових ризиків</i>	<i>Для будов, споруд із зносом більш 50%</i>	<i>Для майна у полупідвальних та підвальних приміщеннях</i>
Землетрус, оповзень, гірський обвал, сель	1.3	
Виверження вулкану або дія підземного вогню	1.2	1.2
Буря, вихор, ураган, цунамі	1.25	1.2
Повінь, злива, паводок, град, дія підпочвених вод, мряка (туман)	1.1	1.25
Незвичайні для даної місцевості сильні морози та снігопади	1.1	1.1

ПОПРАВНИЙ КОЕФІЦІЄНТ КЗ, ВЕЛИЧИНА ЯКОГО ЗАЛЕЖИТЬ ВІД СТРОКУ СТРАХУВАННЯ

Таблиця 2

<i>Місяі</i>	<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7</i>	<i>8</i>	<i>9</i>	<i>10</i>	<i>11</i>	<i>12</i>
КЗ	0.25	0.30	0.40	0.50	0.60	0.70	0.75	0.80	0.90	0.95	0.95	1.00

2.7. Норматив витрат на ведення справи складає 30 відсотків розміру тарифної ставки.

Актуарій

Ю.В. Клименко

(Свідоцтво № 01-018 від 19.11.2015 р.)

Прішито, пронумеровано та
складено печаткою 26 арк.

Генеральний директор А.П. Пшеченко

